

20.YÜZYIL'DAKİ ANLAMLARIYLA "SAĞ"-“SOL”DİYE BİRŞEY KALMADI ARTIK!..

Münir Aktolga
Ekim 2017

(Bu yazı, “Nereden Başlamıştık Nerelere Gitti İşin Ucu-68’den Günümüze İdeolojik, Teorik bir Arkeoloji Çalışması” başlığıyla yayına hazırladığım kitapta yer alıyor. Ama aslında o, özü itibariyle 2005’te yayınlanan “Bilişsel Tarih ve Toplum Bilimleri’nin Esasları- İlkel Komünal Toplumdan Günümüze ve Türkiye” başlıklı Çalışma’da da yer alıyordu. Kitap çalışması için onu güncelledim, makale haline geldi...)

Eskiden, yani 20.yy da, “sağ” deyince, bundan kapitalist sistemi temsil eden burjuva siyasetini anlardık. “Sol” da tabii, buna karşı, işçi sınıfının başı çektiği toplumsal muhalefeti temsil ederdi. Küreselleşmeyle birlikte bunların hepsi tarih oldu! Çünkü bugün artık tek bir kriter var ortada: Kendi varlığını küresel zincirin bir parçası olarak üretmeye çalışanlarla, ulusal sınırlar içinde kalarak bu sürece karşı direnenler arasındaki çelişki... Günümüzde siyasetin tek belirleyici unsuru artık bu çelişki haline geldi. Toplumun bütün sınıf ve tabakaları, kendini küresel zincirin bir parçası olarak görenler ve buna karşı direnenler şeklinde yeni mevziler oluşturmaya başladılar. Burjuvaziden işçi sınıfına, köylülükten küçük burjuvaziye kadar bütün sınıf ve tabakalar buna göre ayrışıyorlar.

Küreselleşmeye karşı olan burjuvalar, ya da işçiler artık aynı cephedeler. Bunlardan biri kendini “milliyetçi sağ” olarak görürken, diğeri de “ulusalcı sol” diyor artık kendine! (Milliyetçilik kavramının patenti burjuvaziye ait olduğundan, “ulusalcılık”-utangaç bir milliyetçilik olarak “solculuğa” daha yakın görünüyor!..)

Peki ya Marksizm-Marksist sol, o ne yapıyor, nerede duruyor bu süreçte?

Küreselleşme sürecini, “ne olacak yani, özünde kapitalizm değişmiyor ki” diyerek geçiştirmeye çalışanlar için bu soru anlamsız gelebilir. Çünkü, bunlara göre, “kapitalizm yerinde durduğuna göre işçi sınıfının dünya görüşü olarak Marksizm de yerini ve fonksiyonunu korumakta, muhafaza etmektedir”...

Ben bu görüşe katılmıyorum tabii! Bana göre Marksizm işçi sınıfının delikanlılık döneminin dünya görüşüdür; o dönemin koşulları içinde, burjuvazinin vahşice saldırılarına karşı, onun kendini bulma, koruma, kendi kimliğini kabul ettirme mücadelesinin ürünüdür. Ama artık bu dönem çoktan sona erdi. Şimdi artık işçi sınıfının gelişimini etkileyen başka süreçler var ortada. Bunlardan birisi küreselleşme süreci, bu açık; diğeri ise, bunu da aşan, bilgi toplumuna-modern sınıfsız topluma geçiş süreci...

Birincisi, toplumun bütün sınıf ve tabakalarını olduğu gibi, işçi sınıfını da etkileyen, onu da küreselleşmeye karşı çıkanlar ve destekleyenler olarak ayrıştıran bir süreç. İşçi sınıfı içinde Marksizmden etkilenen sol, bu ayrışmada küreselleşmenin karşısında “ulusalcı cephe” yer alıyor. Neden mi? Deniyor ki, “küreselleşmeyle birlikte işçi sınıfı ulusal düzeyde kalmaya devam ederken,

burjuvazi küresel zincirin bir parçası haline gelerek yatırımlarını artık ülke dışına yapıyor"!.. "Eskiden, ulusal sınırlar içinde gelişen sınıf mücadelesi ortamında işçi sınıfının karşısında yeri yurdu belli bir muhatap vardı; ama artık giderekten bu ortadan kalkıyor. Azıcık sıkıştırdın mıydı ya, 'fazla üstüme gelerseniz, pılımı pırtımı toplar giderim' diyebilen- ve gerçekten de bunu yapma yeteneğine, potansiyeline sahip olan- bir sınıf var artık. Ki bu da sınıf mücadelesi ortamında işçi sınıfının etki gücünü ortadan kaldırıyor". Ayrıca ilaveten denebilir ki, "evet, bu, şu an böyle, ama giderekten, taşlar yerine oturmaya başladıkça işler tekrar eskiden olduğu gibi bir dengeye kavuşacaktır, çünkü kapitalizm kapitalizm olarak varlığını sürdürüyor sonunda"...

Ama öyle değil işte! Çünkü, bu kez de işin içine, giderekten, işçi sınıfının yerini robotlara terketmesi süreci giriyor...

Yani küreselleşmeyle bilgi toplumuna geçiş süreçleri içiçe ilerliyorlar. Biri diğerini daha da hızlandırıyor-etkiliyor...

Bu durumda, ne yapılırsa yapılsın, eskiden olduğu gibi bir "işçi sınıfı devrimciliğine" yer kalmıyor artık!..

Bir yanda, güneşin altındaki kar gibi eriyerek yok olma sürecini yaşayan bir sınıf var ortada, öte yanda ise, sen halâ, sübjektif idealist bir yaklaşımla, onu, gelişen, geleceği temsil eden bir sınıf olarak değerlendiriyorsun ve izlediğin bütün siyaseti de bu değerlendirmenin üzerine, yani bu sınıfı iktidara getirme üzerine oturtuyorsun! Olmaz, olmadığını hayat da gösteriyor zaten. Bunun için de klasik-eski-sol siyaset artık ulusalcı cephenin içinde, küreselleşmeye-bilgi toplumuna geçişe ayak direyen bir akım olarak yerini alıyor...

Gelişmiş kapitalist ülkeleri, buralardaki "sol hareketleri" ele alalım. "Sermaye dışarıya mı gidiyor, iyi işte güzel, bu şekilde burjuvazi içerde daha da zayıflamış oluyor, böylece, onu devirmek, iktidarı ele almak işçi sınıfı için artık daha kolay hale gelecektir" diye mi düşünmek gerekecektir!!

Hayal bunlar hep! Süreç tek yanlı olarak işlemiyor ki! Almanya'yı ele alalım. Evet sermaye dışarıya gidiyor, yeni yatırım yapılmıyor Almanya'da; ama buna rağmen Alman ekonomisi dış ticarete-ihracata bağımlı bir yapı. Yani sen tutupta onu küresel zincirden koparmaya kalktın mıydı ya, sap gibi kala kalırsın ortada; malını kimseye satamayınca Castro'nun Küba'sı gibi olursun! (Küba deyince, cep telefonu kullanımının bile daha birkaç yıl önce serbest bırakıldığını biliyor muydunuz? Ne büyük yenilik! Haydi aynı şeyi Almanya'da yapın bakalım siz! İnsanları belki attan inip eşeğe binmeye ikna edebilirsiniz, ama onları otomobilden vazgeçerek ata binmeye ikna edemezsiniz!!) Bırakınız Almanya'yı bir yana, alın Türkiye'yi! Küresel piyasalardaki en küçük bir hareketin bile Türkiye ekonomisini nasıl etkilediğini hepimiz biliyoruz. Çünkü, Türkiye ekonomisi de artık ihracata-küresel piyasalara-bağlı bir ekonomi. Sen gel de şimdi Türkiye'de işçi sınıfı devrimi yap ve onu küresel kapitalist sistemden kopar bakalım, millet açlıktan ölür vallahi!; ama daha önce de tabi kendisini bu duruma getirenlerden sorar hesabı!!..

KÜRESELLEŞME SÜRECİNİN KENDİ İÇİNDEKİ MUHALEFET, YA DA YENİ SOL...

Küreselleşmenin bir süreç olduğunu söyledik. Bütün ülkeleri, insanları birbirine bağlayan tek bir dünya sisteminin-toplumunun oluşumu süreci bu. Bu sürece karşı oluşan “duygusal reaksiyonların”-direnmelerin diyalektiğini de yukarda ele almaya çalıştık. Bunların, eski ulus-devlet zeminini muhafaza etmeye çalışan ulusalcı-devletçi güçlerin popülist söylemleriyle hareket eden küreselleşme sürecinin mülksüzleştirdiği kesimlerin geçmişi geri getirmeye yönelik umutsuz duygusal çabaları olduğunu söyledik...

Ama bir de, sistemin-küreselleşme sürecinin- kendi içindeki, onun kendi iç çelişkilerinden kaynaklanan muhalefet var. Küreselleşmenin, üretici güçlerin gelişmesinin kaçınılmaz sonucu olduğunu gören, bu anlamda da ona sahip çıkan, onu destekleyen; fakat öte yandan da, onun kendi iç çelişkilerinden yola çıkarak onu eleştiren; küreselleşmenin sadece sermayenin küreselleşmesi olayı olmadığını, bir bütün olarak üretici güçlerin küreselleştiğini ortaya koyan, yapıcı, sahip çıkarak eleştirirken sistemi geliştirici, yeni tipten sosyal devlet politikalarıyla küreselleşme sürecinin madur ettiği insanları da kucaklamak gerektiğini dile getiren bilgi toplumu güçlerinin muhalefeti var.

Ne demek bu, “eleştirirken geliştirici muhalefet”?..

Küresel serbest rekabetçi kapitalizm bir işletme sistemidir ve çok basit birkaç kuraldan oluşur demiştik: Rakiplerinden daha ucuza, daha iyi kalitede mallar üreterek daha çok satmak, azami kâr elde etmek... Bugün küresel düzeyde iş yapmak isteyen bir kapitalistin dünya görüşünü belirleyen ilkeler bunlardır. Üretim araçlarının özel mülkiyetine sahip olduğu için ürünün de sahibi olan kapitalist amacını gerçekleştirebilmek için “üretim maliyetlerini” mümkün olduğu kadar düşük tutmak zorundadır. Yani hammaddeyi mümkün olduğu kadar ucuza elde edebilmeli, işçi ücretlerini mümkün olduğu kadar az tutmayı başarmalı, pazara mümkün olduğu kadar yakın olmalı vb. Bunun dışında hiçbir şey ilgilendirmez onu. Üretim faaliyeti esnasında oluşan atıklarla doğa mahvoluyormuş, işçiler aldıkları ücretle geçinmiyorlarmış bütün bunlar onun sorunu değildir. Onun görevi üretimin maliyetini minimuma indirebilmektir.

Öte yandan ürün, kolektif olarak elde edilen bir sonuçtur, bir sentezdir. Onu bir çocuğa benzetirsek, babası doğaysa anası da toplumdur onun. Ama o aynı zamanda, işveren ve işçinin birlikte ürettikleri bir çocuktur da...

Düşünün, çocuğu birlikte yapıyorsun, ama ürün ortaya çıktıktan sonra birlikte ürettiğin sistemin diğer kutbunu yok varsayıyorsun, ya da onu sana bağlı bir uzuv, bir üretim aracı, bir alet olarak görüyorsun...

Üretmek için hammaddeyi işlemen lazım. Hammadde ise doğada. Ama bir yandan da onu tahrip ediyorsun. Çünkü o anki çıkarını düşünüyorsun sadece. O an rakibinden daha ucuza üretebilmen lâzım, sadece bunu düşünüyorsun. İşi uzatıp da doğa’yı da düşünmeye kalksan, üretim faaliyeti esnasında oluşan zehirli gazlara karşı fabrikaya filtre falan taktırsan, kirli atıkları rasgele doğaya bırakmayı arıtma tesisleri kursan, bunlar hep masraf, üretimin maliyetini

arttırıcı şeyler olarak maliyete yansiyacak. Ve sen eğer bunlarla uğraşmaya kalkarsan rakiplerin seni geçebilir! Bu nedenle, sadece kendini düşünmek zorundasın, yoksa bu işi götüremezsin! Serbest rekabetçi kapitalist işletme sisteminin ilkeleri bunlardır...

Sistemin kendi içindeki muhalefet işte tam bu noktada ortaya çıkıyor...

Çünkü, üretimin toplumsal karakteriyle, yani üretim faaliyetinin kollektif bir faaliyet olmasıyla, üretim araçlarının ve ürünün özel mülkiyeti arasındaki çelişki sürece tam bu noktada damgasını vuruyor. Sonuç:

1.Küresel sorunların çözümü için küresel boyutlarda yeni tip bir sınıf mücadelesi pratiği ortaya çıkmalıdır.

2-Doğa'yla olan ilişkilerde de, doğa'nın ağzı dili olmadığı için, onun çevre kirliliği, yaşamın ve üretim faaliyetinin doğal koşullarının bozulması gibi reaksiyonlarına sahip çıkan, bunları sınıf mücadelesi süreciyle birleştiren çevreci bir muhalefet çizgisi gelişmelidir. Gelişiyor da zaten...

17-20.yy'larda kapitalizmin gelişimi ulusal düzeyde olduğu için sermaye ile emek (ve insanla doğa) arasındaki ilişki de ulus-devlet çerçevesi içinde kendine bir yol çiziyordu...

Bir yanda azami kâr peşinde koşan sermaye, bunun karşısında da, sınıf mücadelesi yoluyla kendi çıkarlarını koruyan çalışanlar vardı. Bu iki karşıt kutup arasındaki etkileşme belirli bir denge oluşturuyor, gelişme sürecinin basamakları bu şekilde çıkılıyordu. Sistem politik olarak da bu gelişme diyalektiğine uygun bir yapıya sahipti. Bir yanda sermayenin çıkarlarını savunan ulusal "sağ" partiler, diğer yanda da, çalışanların haklarını savunan ulusal "sol" partiler vardı.

Bugün ise, küreselleşme süreciyle birlikte durum artık tamamen değişmiştir...Değişmiştir, çünkü artık kapitalizmin gelişme platformu farklıdır. Sermayenin küreselleşmesiyle birlikte problemlerin çözümü de küresel bir karakter kazanmıştır. Bugün artık, küresel boyutları içinde ele almadan, sadece ulusal düzeyde kalarak, ne sınıf mücadelesine ilişkin problemleri çözmek mümkündür, ne de küresel düzeyde ortaya çıkan çevre sorunlarını çözmek...

Karşında oynak bir sermaye varken, azıcık sıkıştırdın mı, "fazla üstüme gelmeyin alır fabrikayı götürür başka yerde kurarım" diyebilen, ve gerçekten de bunu yapabilen bir sermaye varken, sadece ulusal düzeyde kalarak ne sınıf mücadelesini başarıya ulaştırabilirsiniz, ne de çevre sorununun çözümünde ileriye doğru adım atabilirsiniz. Diyelim ki siz tek başınıza çevre dostu bir politika izlemeye karar verdiniz, ama diğerleri bunu takmıyor. Ne olacak bu durumda? Siz nasıl ödeyeceksiniz bunun maliyetini? Siz fabrikanıza filtre takıyorsunuz, bu sizin üretim maliyetinizi arttırıyor, ama diğerleri takmadığı için aynı malı sizden daha ucuza satabiliyorlar ve bu yüzden de sizin önünüze

geçiyorlar... Olmaz ki bu! Bu iş böyle yürümez ki! Bütün ülkeleri kucaklayan bir çevre politikası olması lazım, ve herkesin de buna uyması gerekir. Kim uymuyorsa da onu tecrit edeceksiniz. Bütün gücünüzü bu noktada yoğunlaştıracaksınız. İşte, küresel-çevreci bir muhalefetin fonksiyonu burada ortaya çıkıyor...

Deniyor ki, “evet bugün sermaye küreselleşmiştir, ama emek halâ ulusal sınırların içindedir”... Bu yüzden de küreselleşme tek yanlıdır, adil değildir...

Bu şekilde düşünmek yanlıştır, olaya mekanik olarak yaklaşmaktır, halâ, ulusal sınırların ötesinde düşünememenin bir sonucudur bu! Atı alan Üsküdar'ı geçmiş, sermaye küresel bileşik kapları yaratarak ülkeleri birbirine bağlamış, Brezilya'da öksürsen Türkiye'de sarsılıyorsun, Çin'de üşütsen Amerika'da doktora gidip grip aşısı yaptırıyorsun da, “sol” halâ “emeğin serbest dolaşım hakkının olmamasından”, bu yüzden de ulusal sınırlar içinde kaldığından bahsediyor! Bunun adı çağ dışı kalmaktır, tükenmektir, körlüktür!

Çok açık koyalım olayı: “Üstüme fazla gelmeyin, alır fabrikayı götürür Çin'e kururum” diyen, ve bu dediğini de yapabilen bir işverene karşı hangi ulusal-sol politikayla sorun çözebilirsiniz bugün? “Emekçilerin çalışma koşullarını düzeltmek”mi? Nasıl? Elinde sınıf mücadelesi silâhı olmadan hiçbir şey yapamazsınız! İşçiler, sendikalar da bunu bildikleri için sesleri solukları çıkmıyor! Böyle bir ortamda “sol”-muhalefet olur mu? Almanya'da yeni sol parti kuruldu gördük! Hepsi palavra, biz iktidara gelince zenginlerden daha çok vergi alıp herkese iş sağlayacağız diyorlar! Kulağa hoş gelen, boş, ulusalcı-“solcu” lâflar bunlar! Nasıl alıyorsun fazla vergiyi! Adam açıkça ilân ediyor, üstüme fazla gelerseniz çeker giderim diyor! Polis zoruyla mı durduraksınız sermayeyi!

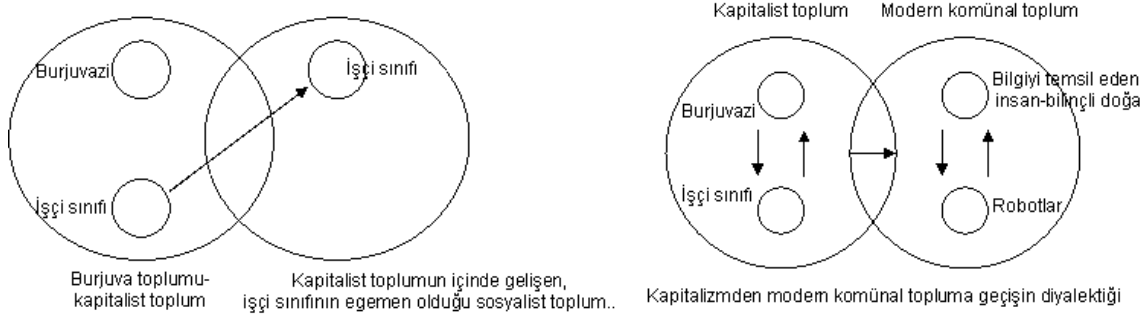
Emeğin de küreselleşmesi, hiçbir mesleki özelliği olmayan işçilerin de ülkeler arasında serbestçe dolaşması demek değildir!! Önce, 21. Yüzyılda küresel emek ve bunun serbest dolaşımı deyince bundan ne anlaşılması gerektiğini öğrenmemiz gerekiyor! Bakın, benim kızım Silikon Vadisi'nde çalışıyor. “Baba” diyor “burada yüz kişiden yetmişi Hintli, yirmisi Çinli geri kalanlar da, birkaç Amerikalı, birkaç Türk ve bir de İranlı var”!.. Emeğin küreselleşmesi olayı budur işte! Yani önce emeğinize küresel bir değer katacaksınız ki onun küresel dolaşım değeri olsun! Senin hiçbir mesleğin yok, e, Silikon Vadisi ne yapsın ki seni!? Sermayenin küreselliği de buna benzer aslında. Durup dururken-parası olan herkes- gidipte Çin'de yatırım yapabiliyor mu?..

Yeni tipten küresel-sol bir muhalefet ihtiyacı...

Küresel sermayenin karşısında yerel zeminlere dayanarak küresel düzeyde sınıf mücadelesini örgütleyecek küresel bir muhalefetten bahsediyoruz. Kapitalizmin gelişmesine-üretici güçlerin gelişmesine- karşı çıkararak kolaycılığa kaçan reaksiyoner, ulusalcı “sol” bir muhalefet olmayacaktır bu! Tam tersine, küreselleşme sürecine sahip çıkan, hatta bu yoldaki gelişmeleri yetersiz bulup, yolun daha da açılması için gerekirse ulusalcı derebeylerine karşı küresel dinamiklerle işbirliği bile yapabilen, ama bunu yaparken de, dünyanın hangi ülkesinde olursa olsun sermayenin karşısında çalışanların haklarını savunan,

küresel boyutta mücadeleleri örgütleyebilen yeni tipte küresel sol bir muhalefetten bahsediyoruz. Sermayenin, serbest rekabetin doğayı tahrip edişine karşı küresel olarak mücadele eden çevreci bir soldan bahsediyoruz. Küresel düzeyde silahlanmaya karşı çıkan, küresel barışı savunmayı temel politika haline getiren bir sol dan.

Peki illaki “sol” mu olmalıdır bu muhalefetin adı-çizgisi; eğer öyleyse neden? Bu durumda, “ulusalcı sol” la “küresel sol” arasındaki farklılık ne olacaktır?

Yukardaki iki şekil herşeyi anlatıyor aslında! 20.yy da kalan eski sol, üretim araçlarının mülkiyetinin devlete ait olduğu bir düzeni, bir “anti toplum” düzenini savunurken, modern komünal topluma geçişi yönetmeye çalışan yeni sol, kapitalist toplumun içinde oluşan modern sınıfsız topluma ait sivil toplum güçlerine dayanır; kapitalist devletin yerine, modern komünal toplumun örgütlü gücünü temsil edecek olan, yeni tipten-devlet olmayan bir devlet anlamına gelen- toplumsal örgütlülüğü savunur. Modern sınıfsız toplumun merkezi varoluş instanzını temsil edecek bu inisiyatif, kapitalist toplum zemininde belirli bir sınıfın-burjuvazinin egemenlik aracı olan devletin yerine, sivil toplum zemininden doğan-temsil gücünü bu zeminden alan yeni tipten bir örgütlenme olacaktır...

NEREDEN BAŞLAMALI?..

Bizim kuşağın gençliği “emperyalizme karşı mücadeleyle” geçti. “Ho Ho Hoşiminh, daha fazla Vietnam Ernesto’ya bin selam” diye bağıarak geçti!.. Bütün bunların o zamanın ruhu içinde bir anlamı vardı... Sonra, “sosyalist sistem” yıkılınca derin bir sessizlik sardı ortalığı! Bu muydu yani mesele?..

Hadi sosyalizm falan bir yana, bugün dünyamız her geçen gün mahfoluyor. Buzullar eriyor, doğal felâketler bir çığ gibi büyüyor, neden bu kadar duyarsızız! Sosyalist sistem çöktü diye “batsın bu dünya” deyip oturup ağlamak mı kalıyor geriye! Hani nerde o “sol”? Bütün küresel sorunların çözümünü içeren, küresel anlamda demokratik devrimci yeni bir paradigmaya sahip olmadan, eskiden olduğu gibi ulusal sınırların içinde kalarak, kendi ulus devletinin kuyruğuna takılıp “küreselleşme karşıtlığı” adı altında “anti-emperyalizm” sosuyla üzeri örtülmüş çağ dışı milliyetçi söylemlerle solcu falan olunamaz artık!..

Ama sadece eski tip sol partiler mi, sendikalar da acınacak durumda! Ulusal sınırların ötesini göremedikleri için, sınıf mücadelesinin küresel boyutlarını göremedikleri için, onlar da ulus devlet sınırları içine hapsolmuş haldeler bugün. Ulus devletle birlikte güneşin altındaki kar gibi eriyip gidiyorlar onlar da! Kimse görmüyor mu bütün bunları?..

Çin’de bir işçi ayda birkaç yüz dolara çalıştırılırken senin Almanya’da daha iyi çalışma koşulları için vereceğin mücadele ne kadar sonuç alıcı olabilir ki artık, kimse görmüyor mu bu gerçeği! Sınıf mücadelesine küresel olarak bakabilen sendikal örgütlenmelere ihtiyaç var bugün. Elindeki bütün olanakları seferber ederek Hindistan’daki, Çin’deki, Türkiye’deki vb. emekçilerin yardımına koşacaksın! Kendi ülkedeki mücadeleyle gelişmekte olan ülkelerdeki demokrasi, insan hakları mücadelesi arasındaki bağı görmek zorundasın çünkü. Halâ kış uykusunda olan o “Uluslararası Çalışma Örgütlerini” bir an önce uyandırmak gerekiyor. Küresel kitlesel gösterilere destek olmak gerekiyor...

Ama öyle bazı “küreselleşme karşıtlarının” yaptıkları gibi sağa sola saldırarak, teröre, siddet kullanımına arka çıkarak, küresel bir lumpen kültür yaratarak değil!.. Gelişmeye, ilerlemeye karşı çıkmadan, “elimizden işimizi alıyorlar” diyerek robotlara karşı savaş ilân etmeden, “niye kendi ülkende değil de başka yerlerde yatırım yapıyorsun” diyerek ulus devletçi milliyetçi bir duruşla sermaye düşmanlığı yaparak ideolojik körlüğe saplanmadan yapmak gerekiyor bütün bunları...

NASIL YAPMALI-KÜRESEL BİR SOL HAREKETİN ÖRGÜTLENME İLKELERİ...

Peki, küresel düzeyde etkinlik gösterecek böyle bir sol, insanı temel alan küresel bir emek hareketi nasıl örgütlenecektir? Kim örgütleyecek bunu? Nasıl bir örgütlenme olacak bu? Yeni tür bir internasyonale mi ihtiyaç var!?..

Çok karmaşık gibi görünen bu sorunun cevabı çok basittir aslında! Küreselleşme sürecine bakınız, küresel sermayeye bakınız! O nasıl örgütleniyorsa, küresel emek hareketi de öyle örgütlenmelidir!..

Küresel sermaye sistemi dağınık bir sistemdir. Elementlerini ülkelerin, şirketlerin ve sermaye sahibi bireylerin oluşturduğu dağınık bir sistemdir. Öyle katı merkezi bir yapısı, merkezde oturan tek bir yöneticisi falan yoktur bu sistemin. Sistemin her unsuru, kendi içinde bağımsız-otonom faaliyet gösteren bir “agent”tir. Bunların bütün yaptığı küresel serbest rekabetçi bir işletme sisteminin kurallarına göre hareket etmekten ibarettir. Tıpkı, gene dağınık bir sistem olan internet kullanıcısı bireylerin yaptıkları gibi. Ortak bir bilgi temeli var sistemin, tek tek elementler de bu ortak bilgiyi kullanarak informasyonu işleyip sonuçlar üretiyorlar.

İşte, küresel emek hareketinin yapması gereken de aynen budur...

Nasıl sermayeyi örgütleyen-birleştiren ortak küresel bir kapitalist kültür-işletme sistemi varsa, küresel emek hareketi de aynı şekilde küresel bir emek kültürü-işletme sistemi etrafında dağınık bir sistem olarak örgütlenmelidir. Bu örgütün üyeleri bütün dünyanın çalışan insanları, sivil toplum örgütleri, ulusal düzeyde faaliyet gösteren siyasi partiler olacaktır. Bunların her biri kendi içinde

bağımsız-otonom agentler olduğu için yapılacak tek iş küresel ortak bir bilgi-ilkeler temeli yaratılmasından ibarettir. Bu bilgi-bu bilinç herkesin hafızasında olduğundan başka hiçbir özel merkeze-merkezi bir örgüte de ihtiyaç duyulmayacaktır. Şüphesiz küresel bir eylem örgütlenirken şu ya da bu sivil toplum örgütü, ya da siyasi parti veya birey-bireyler grubu buna öncülük yapabilir, yapmalıdır da. Ama bu o eyleme özgü bir merkezi örgütlenmedir. Eylem sona erince bu “merkez” de ortadan kaybolur. Gerçek merkez her agentin hafızasındaki küresel bilginin içindedir. Ve bu da küresel olarak internette temsil olunmalıdır. Böylece, kendiliğinden her zaman eyleme hazır, bireylerin tamamen özgürce sahiplendiği, katıldığı, küresel bir örgütün dağınık sistem yapısı içinde, küresel bir merkezi oluşacaktır...

Küreselleşme sürecinin başlangıcının çok eskilere uzandığını söylemiştik. Bu süreç aynı zamanda küresel bir emek kültürünün-bilgi birikiminin yaratılması sürecidir de. Bu nedenle, bugün artık ulusal kabuklarını kırarak küresel bir güç haline gelen burjuvazinin karşısında emekçilerin-bütün insanlığın da aynı yolu izlemesi gerekiyor! Bütün ülkelerin emekçilerinin, çalışanlarının ulusal zincirlerini kırıp, küresel dünyaya küresel bir bilinçle bakmayı öğrenmesi gerekiyor! Bilgi toplumu küresel mücadele ortamının içinden doğacaktır!

MARKSİZM VE Bİ LGİ TOPLUMUNU YARATMANIN DİYALEKTİĞİ...

“Allah peygamberleri arkasında asabiyyet-aşiret gücü olanlardan seçer” diyordu İbnî Haldun! Ne demek mi istiyordu bununla? Şöyle cevap verelim: Her çocuğun bir annesi vardır!.. Hiçbir çocuk kendinde şey olarak-kendiliğinden varolmaz; bir önceki sürecin içinden çıkar, onun sonucu olur! Annenin görevi ise, sadece ana rahminde çocuğu doğuma hazırlamakla sınırlı değildir. Doğumdan sonra da bir süre onun koruyucusudur o. Ama daha sonra, çocuk büyüse de ana gene anadır, çünkü çocuğu, onun varlığında yok olduğu geleceğidir! Varoluşunun amacını, yaşamı boyunca verdiği bütün mücadelelerin sonucunu görür onda...

Bilgi toplumu-modern sınıfsız toplum da öyle kendiliğinden ortaya çıkmıyor! Çünkü, küresel kapitalist sistemin ana rahminde oluşan bir bebektir o da! O bebeği kendi içinde taşıyan, katlanması zor doğum sancularına göğüs gererek onu yaratan-doğuran ise küresel emek güçleridir; kolay değil, yedi bin yıllık inkârın inkârını doğurmak! Eğer bugün işçi sınıfı bilgi toplumu doğarken güneşin altındaki kar gibi eriyerek yok oluyorsa, bu “yokoluş” onun zaferidir. Çünkü o üretirken, doğururken- yok olurken yeniden varoluyor...

Toplumsal duygusal reaksiyonlar...

Emekçi sınıfların baskıya, sömürüye karşı mücadelesi toplumsal varlığın ve gelişmenin itici gücüdür. Bilişsel Toplum Bilimi terminolojisiyle bunlara Toplumsal Duygusal Reaksiyonlar diyoruz. Duygusal reaksiyonlar bütün canlıların kendilerini gerçekleştirme biçimidir. Onlar, yaşamı devam ettirme sürecinin ürünü olan bu reaksiyonları gerçekleştirirken- gerçekleştiribildikleri için- varolurlar. Bu, insanlar için de, hayvanlar için de böyledir. Bu nedenle duygusal reaksiyonları varoluşun gerçekleşme biçimi olarak ifade edebiliriz.

Ama bir de bilişsel kimlik vardır...

Ama insanları ve insan toplumlarını diğer canlılardan-hayvanlardan ayıran bir diğer özellik daha vardı ki, o da bilgi üretimi sürecidir. Eğer duygusal reaksiyonları bir evin temeline benzetirsek, bilgi üretimi süreci de bu evin üst katıdır. Her an, başka bir nesneyle etkileşim içinde yeniden üretilen nefis-benlik (yani duygusal kimlik), bu nesneye ilişkin olarak gelen informasyonların işlenilmesi sonucunda organizmanın mevcut durumunu muhafaza edebilmek için oluşturduğu bir reaksiyondan başka birşey değildir. Yani, varoluş binasının temeli böyle atılır. Sonra, insanlar ve insan toplumları, bunu takiben, bu temelin üzerine bir kat daha çıkararak, buna ek olarak bir de bilişsel kimlik oluştururlar.

İnsanların ya da toplumların çocukluk, gelişme, olgunluk çağlarından bahsederken bunun altında yatan şey, onların kimliklerinin oluşmasında bilişsel sürecin ne oranda belirleyici hale geldiğidir. Çocukluk ve delikanlılık çağları daha çok duygusal reaksiyonların geliştiği çağlardır. İnsanlar, bu reaksiyonlar içinde, duygusal deneyimlerle kendi kimliklerini ararlar. Olgunluk çağı ise bilişsel kimliğin, yani duygusal reaksiyonlar üzerinde bilişsel kontrolün ağır basmaya başladığı çağ oluyor...

Marksizm, işçi sınıfının delikanlılık çağı ideolojisidir diyoruz...

Marksizmin ortaya çıktığı dönem, işçi sınıfının duygusal reaksiyonlarla bir kimlik oluşturmaya çalıştığı dönemdir. Bu dönemde, baskıya, sömürüye karşı duruşun yolu belirlenirken duygusal reaksiyonlar öne çıkar. Bu son derece normaldir aslında! Kim anasının karnından bilgi üreterek doğuyor ki, bilgi üretimi sürecine giden yol herkes için duygusal deneyimlerden geçmiyor mu? İnsanlığın varoluş süreci de zaten doğa'nın kendi bilincini üretmesi sürecinin duygusal reaksiyonlarla örülen altyapısı değil midir? Yani, bilişsel anlamda bilme sürecinin diyalektiği böyledir. Önce etkileşerek varoluyorsun. Senin, "varlığım" dediğin şey, her objeye-nesneye karşı yeniden oluşan bir reaksiyon; bu anlamda bir reaksiyonlar zinciri oluyor. Sonra da bu süreci temel alarak bilişsel anlamda bilgi üretmeye başlıyorsun. Olay bundan ibarettir.

Bu nedenle Marksizm bizim, emekçilerin delikanlılığımızdır!..

Biz, ona, dün olduğu gibi bugün de sahip çıkıyoruz. Çünkü, bizim kişiliğimizin oluşmasının temelidir o, bizim duygularımızın özlemlerimizin ufkudur. Onunla ayakta kaldı emekçi sınıflar. Onunla kurtuluşun rüyalarını gördüler, onunla yarınları yaratmak umuduyla mücadele ederek varoldular. Emekçi sınıflar bilgi toplumu bebeğini onun içinde geliştirip büyüttüler. Marksizm bizim anamızdır. Ama biz de artık onun inkârı olarak doğan ve kendi ayakları üzerinde yürüyebilir hale gelen o çocuk olmalıyız; bilgi toplumunun bilimini yaratabilmeliyiz...

DEVİRİMİN ÖNCÜ GÜCÜ BİLİM İNSANLARIDIR...

Çocuğu doğuran ve büyüten annenin verdiği-vereceği mücadeleler bilgi toplumuna geçişte devrimin altyapısıdır; ama devrimin öncü gücü, onu temsil eden, yaratan ve örgütleyen esas bilişsel güç, bu temel üzerinde yükselen bilim insanların gücüdür...

Kimdir bu biliminsanları, ne yapıyor bugün bunlar?..

Bilim insanları bilgiyi üreten insanlardır. Ama, kim üretiyor bilgiyi, sadece üniversitelerdeki öğretim üyeleri, profesörler, ya da Silikon Vadisi'nde çalışanlar mı? Onlar da üretiyorlar tabii; ama bilginin ve teknolojinin demokratikleştiği bugünkü dünyada, bilim insanları artık akademik kariyer sahibi insanlarla sınırlı değildir. Çünkü bilim artık bütün insanlığın malı haline gelmiştir. Sıradan, hiçbir akademik kariyeri olmayan bir insan bile bugün isterse dünyanın her yerinde üretilen bilgileri bir anda bilgisayarının ekranına indirebilir. Bir MIT de, bir Oxford'da yapılan çalışmalara anında birinci elden sahip olabilir. Tek birşey yeter bunun için: Önünü görebilmek ve motivasyon! Yani istemek, bilgiye açlık duymak, bilginin nelere kadir olduğunu görebilmek yeter...

Ama birşey daha gerekli tabii: Korkmamak, cesur olmak, bilgiyle kuşanarak bilgi toplumunun bir savaşçısı olunabileceğinin bilincine varmak...

Bu türden insanlar dünyanın her yerinde var bugün. Harıl harıl bilgisayarlarının başında kafa patlatan, bilgi üretmeye çalışan insanları kastediyorum. Kapitalistlerin milyarlarca dolar harcayarak kurdukları araştırma-geliştirme enstitülerinde çalışan insanlardır bilgi toplumunun öncüleri. Bütün mesele, bu insanların yaptıkları işin bilincine varabilmelerinde yatıyor...

Ben diyorum ki, ey bilim insanları, üretmeye, yaratmaya devam edin, ama bunu yaparken dünyamızı yok olmaya götüren kapitalist çılgınlığı da görün!..

Madem ki üreten, yaratan sizlersiniz, politik gerçeklere karşı da ilgisiz kalmayın! Unutmayın ki, bu dünya herkesten çok sizindir, bilginin gücünü kullanarak, onu yok etmek isteyenlere karşı durmayı öğrenin!..

Bakın, Amerika'da seçimleri sizin desteklediğiniz siyasetçiler kazanamadı! Yani sizler kazanamadınız! Obamalar, Clintonlar bir Trump'un karşısında nakavt oldular NEDEN?..

Demek ki sadece bilgi üretmek, üretilen bu bilgilere dayanarak yeni teknolojiler geliştirmek yetmiyor! Bunun yanı sıra bilgi toplumuna geçişin yönetilmesi de gerekiyor.

Bu ne mi demek?..

Bakın, sermaye küreselleşti, üretim maliyetleri nerede ucuzsa çekip artık oraya gidiyor diyoruz. Her geçen gün yeni bir robotun devreye sokulduğunu, işçilerin işini kaybettiğini söylüyoruz. Bütün bu olup bitenler karşısında siz tutar da, "bana ne, ben işime bakarım" diyerek gözünüzü kapalı tutarsanız, o insanlar da tutarlar, eskiden beri varolan sistemin atalet direncini temsil eden güçleri, "eski güzel günleri geri getireceğini" vaad eden bir Trump'ı başkan seçerler!.. (ya da, Avrupa'daki "yeni sağ" hareketlerin yanında yer alırlar!)..

O halde tamam, siz gene bilgi üretmeye devam edin, ama bu arada küreselleşme süreci karşısında işinden gücünden olan insanları da unutmayın! Bilgi toplumuna giden süreçte bu insanları da kucaklayacak sosyal devlet politikaları geliştirilmesi gerektiğini anlamaya çalışın. Geçiş sürecinin öyle tereyağından kıl çeker gibi kolayca gelişeceği yanılgısına düşmeyin!

İşte, bütün bu süreçleri yönetecek yeni tipten bir sol hareketin önemi burada ortaya çıkıyor...

Bir yanda, 20.Yüzyıl kalıntısı eski ulus devletçi düzen, ve varoluş koşullarını bunun içinde üretebilen bütün o “milliyetçi sağ” ve “ulusalcı sol” hareketler- yani eski dünyanın insanları- diğer yanda ise, 21.Yüzyılın, bilgi toplumunun güçleri...

Şöyle tamamlayalım: Beynimizdeki sinapslarda kayıt altında bulunan bütün o 20.Yüzyıl kalıntısı “bilgilerden” başka kaybedecek neyimiz var?.. Atalarımızdan bize miras kalan o bilgileri içinde yaşadığımız sürecin gerçekleriyle değerlendirerek bunların üzerine yeni bilgiler üretmenin zamanıdır...